

REKENKAMERCOMMISSIE
WESTLAND

Jaarverslag 2022

Rekenkamercommissie Westland

Inhoud

1	Inleiding.....	3
2	Samenstelling RKC.....	3
3	Instrument van en voor de gemeenteraad	3
4	Activiteiten 2022	5
4.1	Verkiezingsjaar	5
4.2	Opvolgonderzoek Informatiebeveiliging	5
4.3	Onderzoek Veiligheidsbeleid	6
4.4	Opvolgonderzoek Gebruik geheimhoudingsbepalingen	7
4.5	Onderzoek Kaderstellende rol gemeenteraad	8
4.6	Opvolgonderzoek inzichtelijkheid begrotings- en verantwoordingsstukken.....	9
4.7	Vergaderingen.....	10
4.8	Zelfevaluatie	10
4.9	Rooster van aftreden	11
5	Financieel overzicht	11

1 Inleiding

Voor u ligt het jaarverslag 2022 van de Rekenkamercommissie Westland (verder RKC), vastgesteld door de RKC op 13 maart 2023. Volgens de Gemeentewet (artikel 185, lid 3) is de Rekenkamer(commissie) verplicht vóór 1 april een jaarverslag uit te brengen.

Leeswijzer

Het jaarverslag begint met de samenstelling van de RKC Westland. Ook wordt een toelichting gegeven op het doel van de RKC en haar werkzaamheden. Ingegaan wordt op de verordening en reglementen waar zij zich op baseert en er wordt een samenvatting gegeven van de activiteiten die de RKC in 2022 heeft verricht. Het jaarverslag sluit af met een financieel overzicht.

2 Samenstelling RKC

De RKC bestond in 2022 uit:

Voorzitter	dhr. dr. mr. N. (Nils) Nijdam
Externe leden	dhr. A.W. (André) Timmerman dhr. drs. R.P. Zevenbergen
Interne leden	mevr. P. (Petra) Scheffers-van der Lelij (tot 30-6-22) dhr. mr. P.J.L.J. (Peter) Duijsens dhr. N.J.M. (Nico) de Gier (vanaf 1-7-22)
Secretaris	dhr. drs. ing. C.L. (Kees) de Weerd MPC

Als gevolg van de gemeenteraadsverkiezingen op 16 maart 2022 is Petra Scheffers uit de RKC getreden en is per 1 juli 2022 Nico de Gier toegetreden als intern lid. De RKC dankt Petra voor haar waardevolle inbreng in de RKC.

3 Instrument van en voor de gemeenteraad

Per 1 januari 2006 is iedere gemeente verplicht om een rekenkamer of een rekenkamercommissie te hebben. Deze verplichting vloeit voort uit de Wet dualisering Gemeentebestuur die per 7 maart 2002 van kracht is geworden. De RKC vindt haar wettelijke basis in de gemeentewet (art. 81o en

de art. 182 t/m 185) en is ingesteld om onderzoek te verrichten naar de doelmatigheid, rechtmatigheid en de doeltreffendheid van gemeentelijk beleid en beheer. Naast de Gemeentewet vindt de RKC haar grondslag in de Verordening Rekenkamercommissie Westland 2020.

De RKC onderzoekt de doelmatigheid, de doeltreffendheid en de rechtmatigheid van het door het gemeentebestuur gevoerde bestuur. De RKC formuleert op basis van de feiten die zij in haar onderzoeken heeft geconstateerd, conclusies en aanbevelingen. Zij valideert de feiten met de gemeentelijke organisatie middels een ambtelijk wederhoor, geeft ruimte voor een bestuurlijke reactie van het college van B&W en maakt tot slot een nawoord van de RKC hierop. Het is aan de raad om te besluiten al dan niet actie te ondernemen naar aanleiding van het onderzoek. De RKC levert bij elk onderzoek een concept raadsbesluit waarin de aanbevelingen zijn opgenomen.

De RKC is een 'instrument' van en voor de gemeenteraad dat erop gericht is de raadsleden te ondersteunen bij hun kaderstellende en controlerende taken.

Door de onafhankelijke positie van de RKC heeft zij een toegevoegde waarde naast de andere onderzoeksinstrumenten van de raad, zoals het onderzoeksrecht van de raad, het reguliere accountantsonderzoek, (ambtelijke) evaluatieonderzoeken en periodieke doorlichtingen.

Naast versterking van de controle door de gemeenteraad zal rekenkamerwerk, mits periodiek en deskundig toegepast, leiden tot grotere transparantie van de gemeentelijke organisatie waar ook burgers baat bij hebben. Een belangrijke doelstelling van de onderzoeken is dat met de uitkomsten lering wordt getrokken voor de toekomst. Het is voor de RKC een permanent aandachtspunt om samen met de raad te bewaken dat de onderzoeken in het teken staan van leren en dat de condities daarvoor aanwezig zijn. In dat kader ziet de RKC zich dus **niet** als een afrekencommissie.

Uiterlijk per 1 januari 2024 zal de Rekenkamercommissie Westland worden opgeheven en zal de Rekenkamer Westland worden geïnstalleerd. Dit is het gevolg van de per 27 september 2022 aangenomen Wet versterking decentrale rekenkamers. Het doel van de wetwijziging is om de Rekenkamer onafhankelijker van de gemeenteraad te laten functioneren. Dit betekent onder andere dat de Rekenkamer dan geen interne leden kan hebben. Meer informatie vindt u op [Nieuws: Brief minister over de inwerkingtreding Wet versterking decentrale rekenkamers — NVRR](#).

Voor de oprichting van de Rekenkamer zal een nieuwe verordening worden opgesteld. Daarbij zal ook worden aangegeven op welke manier de raad betrokken blijft bij het werk van de Rekenkamer.

4 Activiteiten 2022

4.1 Verkiezingsjaar

Op 16 maart 2022 hebben de gemeenteraadsverkiezingen plaatsgevonden. Dit was voor de RKC reden om bij het opstellen van het onderzoeksplan 2022 te kiezen voor politiek neutrale onderwerpen. Ondanks de bestuurlijke drukte voor en na de verkiezingen heeft de uitvoering van de diverse onderzoeken hier geen hinder van ondervonden.

4.2 Opvolgonderzoek Informatiebeveiliging

Dit onderzoek is in 2021 gestart. Hiervan zijn in het jaarverslag 2021 de aanleiding, de onderzoeksopzet en het verloop in 2021 opgetekend. In dit jaarverslag worden de afronding van het onderzoek, de aanbevelingen en de besluitvorming in de raad besproken.

Vanuit de RKC Westland begeleiden André Timmerman (lid-rapporteur van dit onderzoek) en Paul Zevenbergen het onderzoek.

Een korte schets van hetgeen in 2022 op dit onderzoek is gedaan.

Het onderzoek is in december 2021 gestart en is vervolgens in 2 maanden uitgevoerd. Bureau Hoffmann heeft op diverse manieren de staat van de informatiebeveiliging onderzocht, zowel van binnen uit op het gemeentelijke netwerk, als op afstand via een hack. Daarbij is goed samengewerkt met de IT-afdeling van de gemeente om te voorkomen dat door de hack de gemeentelijke dienstverlening en bedrijfsvoering in gevaar zou komen. Ook is het thuiswerken onderzocht, aangezien als gevolg van de coronapandemie veel ambtenaren deels vanuit huis werken.

Het bestuurlijk rapport is op 6 juni 2022 aangeboden aan de commissie EFO. De presentatie van het rapport is gedaan door Paul Zevenbergen.

De in 2019 geconstateerde tekortkomingen bleken opgelost. Dit betrof veelal een gebrek aan zogenaamde 2-traps beveiliging. Dit is verholpen door het gebruik van zowel een inlogwachtwoord en een verificatiecode op de telefoon in te voeren. Ook het thuiswerken kon veilig gebeuren. Wel was de fysieke beveiliging van de panden nog niet op orde. Het was nog steeds mogelijk als ongenode gast mee naar binnen te lopen.

Echter, de ontwikkeling van ICT staat niet stil. Drie jaar na het eerste onderzoek, werd een aantal nieuwe gebreken in de beveiliging ontdekt. Deze waren veelal niet erg bedreigend. Maar een aantal moest wel direct worden aangepakt. Dit betrof vooral het op onderdelen ontbreken van beveiligingsupdates en het hergebruik van wachtwoorden.

De RKC concludeert bij dit onderzoek dat haar inzet, om de raad te faciliteren in zijn kaderstellende en controlerende taak, is geslaagd.

4.3 Onderzoek Veiligheidsbeleid

Dit onderzoek is eind 2021 gestart. De aanleiding voor en opzet van het onderzoek is in het jaarverslag 2021 opgetekend.

De uitvoering van het onderzoek is gegund aan het bureau DSP uit Amsterdam. Dit bureau heeft brede expertise op het gebied van veiligheidsbeleid. Vanuit de RKC Westland begeleiden Nils Nijdam (lid-rapporteur van dit onderzoek) en Paul Zevenbergen het onderzoek.

Een korte schets van hetgeen in 2022 op dit onderzoek is gedaan.

Na de start eind 2021 heeft een startgesprek plaatsgevonden met de betrokken ambtenaren. Op 21 februari heeft een discussie plaatsgevonden met raadsleden, waarbij de vraag centraal stond hoe zij hun informatiepositie op het veiligheidsgebied waarderen.

Het eindrapport is op 5 juli 2022 verstrekt aan de raad. Op dat moment had het college wegens omstandigheden nog geen bestuurlijke reactie kunnen geven op de conclusies en aanbevelingen.

De aanbevelingen waren:

- a. maak de beleidscyclus compleet
- b. versterk de informatiepositie van de raad
- c. geef meer aandacht aan monitoren en evalueren
- d. geef meer aandacht aan het versterken van slachtoffers en hun omgeving

Op 22 september 2022 heeft de RKC de bestuurlijke reactie van het college ontvangen. Daarin gaf het college aan zich grotendeels te kunnen vinden in de conclusies en aanbevelingen en dat zij de aanbevelingen zouden meenemen bij het opstellen van het nieuwe veiligheidsbeleid.

Het rapport is aangeboden in de commissie Bestuur en Economie van 29 september 2022. De aanbevelingen zijn door de raad overgenomen. De RKC concludeert bij dit onderzoek dat haar inzet, om de raad te faciliteren in zijn kaderstellende en controlerende taak, is geslaagd.

4.4 Opvolgonderzoek Gebruik geheimhoudingsbepalingen

In 2016 heeft de RKC onderzoek gedaan naar de omgang in de gemeente met geheime stukken. Naar aanleiding van dat onderzoek zijn afspraken tussen college en raad gemaakt die zijn vastgelegd in een protocol. Bij een opvolgonderzoek naar een aantal RKC-onderzoeken in 2019 is geconstateerd dat de aanbevelingen van het onderzoek uit 2016 waren geïmplementeerd en dat het protocol in de praktijk werd gevolgd.

Tijdens de jaarlijkse bespreking van het concept onderzoeksplan 2022 van de RKC in de commissie Bestuur van 25 november 2021 is door de raad gevraagd opnieuw onderzoek te doen naar het gebruik van de afgesproken geheimhoudingsbepalingen. Het gevoel bestond dat hiervan werd afgeweken.

De uitvoering van het onderzoek is gegund aan onderzoeker Petra Habets. Zij heeft ruime ervaring op het gebied van onderzoek naar bestuurlijke zaken. Vanuit de RKC Westland begeleiden Andre Timmerman (lid-rapporteur van dit onderzoek) en Paul Zevenbergen het onderzoek.

Het onderzoek richt zich op de vraag of de aanbevelingen van het onderzoek uit 2016 en bijbehorend protocol in de praktijk nog worden gehanteerd. Ook wordt getracht inzicht te verkrijgen in de oorzaken van eventuele afwijkingen ten opzichte van de praktijk in 2019.

De relevante deelvragen hierbij zijn:

1. Hoe is de praktijk in 2022?
2. Is het wettelijk kader tussentijds gewijzigd?
3. Wat zijn de geconstateerde afwijkingen t.o.v. 2019?
4. Welke onduidelijkheid en onvrede ervaart de raad?
5. Wat zijn de oorzaken van deze afwijkingen, onduidelijkheid en onvrede?

Een korte schets van hetgeen in 2022 op dit onderzoek is gedaan.

Nadat het onderzoek was gegund, heeft op 11 oktober 2022 een werksessie met raadsleden plaatsgevonden om de ervaring van de raadsleden met het gebruik van de geheimhoudingsbepalingen in kaart te brengen. Deze opbrengst heeft gediend als basis voor een gesprek met de burgemeester op 2 februari 2023.

In het jaarverslag 2023 zullen de conclusies en aanbevelingen uit dit onderzoek worden opgenomen.

4.5 Onderzoek Kaderstellende rol gemeenteraad

Kaderstellen is één van de kerntaken van de gemeenteraad. Daarnaast heeft zij een controlerende taak en een volksvertegenwoordigende taak. Om als raad goed kaders te kunnen stellen, is het van belang dat informatie op basis waarvan kaders gesteld worden helder, scherp en eenduidig is. In meerdere onderzoeken heeft de RKC geconstateerd dat de kaderstellende rol van de raad onvoldoende invulling krijgt (o.a. in de recente onderzoeken subsidies, risicomanagement en dienstverlening).

De uitvoering van het onderzoek is gegund aan de onderzoekers Vincent van Stipdonk en Marije van den Berg. Zij hebben brede expertise op het gebied van lokale democratie en de rol van de raad. Vanuit de RKC Westland begeleiden Nils Nijdam (lid-rapporteur van dit onderzoek) en Andre Timmerman het onderzoek.

Het onderzoek richt zich op de vraag in hoeverre de Westlandse raad adequaat haar mogelijkheden als kadersteller benut in de gemeentelijke beleidscyclus en op welke gemeentelijke beleidsterreinen de raad kaders vastgesteld heeft?

De relevante deelvragen hierbij zijn:

1. Kent de gemeente Westland een standaard toegepaste werkwijze voor een beleidsproces? Zo ja, hoe ziet dit proces er uit?
2. Op welke gemeentelijke beleidsterreinen heeft de raad kaders vastgesteld? En op welke dus (nog) niet? Wat is er in 2022 aan beleidskaders in ontwikkeling?
3. Is de gemeenteraad in dit beleidsproces betrokken als kadersteller? Zo ja, op welke wijze en op welke momenten?
4. Maakt de raad afdoende gebruik van de mogelijkheden om invloed uit te oefenen in het beleidsproces? In hoeverre wordt de raad hiertoe actief uitgenodigd door het college?
5. Bij welke recente processen van beleidsontwikkeling is de raad in een vroegtijdig stadium betrokken? Bij welke processen juist niet? Wat zijn hierin de succes/faalfactoren?
6. Wat is de kwaliteit van de voorbereide beleidsstukken, is de raad in staat om hiermee te kunnen sturen?
7. In welke mate wordt de raad gedurende de beleidsuitvoering door het college voldoende geïnformeerd om desgewenst de gestelde doelen bij te kunnen stellen?
8. Bij welke recente processen van beleidsuitvoering is de raad tijdig geïnformeerd? Bij welke processen juist niet? Wat zijn hierin de succes/faalfactoren?
9. Wat is de kwaliteit van de voortgangsinformatie, is de raad in staat om hiermee te kunnen (bij)sturen?
10. Zijn de door de raad vastgestelde beleidskaders afdoende actueel? Worden deze ook in de praktijk door college (en organisatie) toegepast (zijn ze breed bekend)?

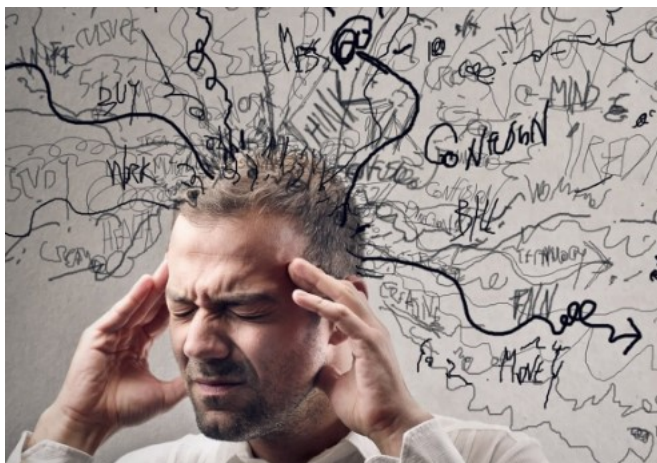
Een korte schets van hetgeen in 2022 op dit onderzoek is gedaan.

Nadat het onderzoek is gegund, heeft eind december 2022 een startgesprek plaatsgevonden met een aantal betrokken ambtenaren. In dat gesprek zijn afspraken gemaakt over de uitvoering van het onderzoek.

In het jaarverslag 2023 zullen de conclusies en aanbevelingen uit dit onderzoek worden opgenomen.

4.6 Opvolgonderzoek inzichtelijkheid begrotings- en verantwoordingsstukken

In 2018 heeft de RKC Westland onderzoek laten doen naar de inzichtelijkheid van de begrotings- en verantwoordingsstukken. Dit omdat de begroting, de tussentijdse rapportages en de jaarstukken belangrijke stukken voor de gemeenteraad zijn. De stukken moeten goed leesbaar zijn en inzicht geven voor raadsleden; vooral ook voor de nieuwe raadsleden. In het onderzoek uit 2018 concludeerde de RKC dat de begrotings- en jaarstukken voldeden op hoofdlijnen aan de verplichtingen, maar tegelijkertijd beperkt inzicht boden in de financiële gevolgen van voorstellen. Doelen waren doorgaans duidelijk, de relatie tussen doelen en acties vaak minder. De toegankelijkheid van de stukken moest beter. Tot slot vroeg het onderzoek ook aandacht voor bevorderen van de financiële expertise in de raad.

Het doel van het opvolgonderzoek is tweeledig. Ten eerste wil de RKC een geactualiseerd inzicht krijgen in de behoefte van de raad ten aanzien van inzichtelijkheid en toegankelijkheid van begrotings- en jaarstukken en ten aanzien van ontwikkelaanbod op vlak van financiële expertise.

Het onderzoek richt zich uiteraard ook op de vraag in hoeverre de aanbevelingen van het onderzoek uit 2018 zijn geïmplementeerd en welke effecten dat en de actuele behoefte van de raad hebben gehad in de verbetering van de p&c-documenten.

De relevante deelvragen hierbij zijn:

1. Wat zijn de actuele behoeften van de raad ten aanzien van inzichtelijkheid en toegankelijkheid van begrotings- en jaarstukken en ontwikkelaanbod op vlak van financiële expertise?
2. In hoeverre zijn de aanbevelingen van het onderzoek 2018 geïmplementeerd?
3. In hoeverre is rekening gehouden met de behoefte van de raad bij de verbetering van de p&c-documenten?
4. Waar zitten nog knelpunten en wat zijn daarvan oorzaken?
5. Hoe kunnen deze knelpunten bij het volgende te verbeteren p&c-document worden opgelost?

Een korte schets van hetgeen in 2022 op dit onderzoek is gedaan.

In het onderzoeksplan 2022 heeft de RKC dit opvolgonderzoek aangekondigd en naar aanleiding daarvan is de opzet van het onderzoek besproken op 31 augustus 2022 met de Auditcommissie van de gemeente. Deze commissie heeft onder andere als doel om de raad te adviseren over de opzet van p&c-documenten. Met de Auditcommissie en de wethouder Financiën die daarin als adviseur deelneemt is afgesproken het onderzoek te faseren en af te stemmen op de doorontwikkeling van de p&c-documenten. De ambtelijke organisatie is namelijk zelf een traject begonnen om de p&c-documenten te verbeteren. Dit is op 10-11-2022 nader besproken met de ambtenaren van de financiële afdeling van de gemeente.

Als eerste is de begroting 2023 als verbeterd document opgeleverd. Het onderzoek zal daarom starten met een beoordeling van dat document. Vervolgens zal per volgend documenten een beoordeling plaatsvinden.

In 2023 zal het onderzoek worden gegund. In het jaarverslag 2023 zullen de conclusies en aanbevelingen uit dit onderzoek worden opgenomen.

4.7 Vergaderingen

In 2022 is de RKC achtmaal in vergadering bijeen geweest. Gelukkig konden zeven van deze vergaderingen fysiek plaatsvinden in het gemeentehuis te Naaldwijk.

4.8 Zelfevaluatie

De RKC vindt het belangrijk het eigen functioneren transparant te bespreken en te evalueren. Op basis van de verordening RKC Westland hebben de leden kernaspecten van hun werk geëvalueerd:

- Communicatie en contact met de raad, de gemeenschap, pers en maatschappelijke organisaties
- Het selecteren van onderzoeksonderwerpen en het gesprek daarover met de commissie Bestuur & Economie
- Uitvoering onderzoeken, de vraagstelling, selectie van onderzoeksbureaus en de aansturing door de RKC en tussentijdse bijsturing
- Samenwerking met ambtelijke organisaties en college, wederhoor
- Effectiviteit onderzoeken, opvolging aanbevelingen door college, noodzaak tot opvolgonderzoek
- Vergaderingen, frequentie, duur
- Rolverdeling tussen externe en interne leden

Verbeterpunten ziet de RKC op gebied van het tijdig peilen van interesse bij potentiële onderzoekers. Het contracteren duurt soms te lang. Ook wil de RKC duidelijk communiceren over de termijnen voor ambtelijke en met name bestuurlijk wederhoor. Tenslotte zal de RKC met de in 2023 gevormde statuslijst van aanbevelingen de uitvoering van de aanbeveling nauwgezet volgen.

4.9 Rooster van aftreden

Bij de externe leden hebben zich geen wisselingen voorgedaan. Als gevolg van de gemeenteraadsverkiezingen is Petra Scheffers afgetreden en Nico de Gier aangetreden.

Als gevolg van de Wet versterking decentrale rekenkamers zal in 2023 de Rekenkamercommissie worden aangepast naar een Rekenkamer. Dit betekent dat de interne leden de commissie dienen te verlaten, de externe leden worden herbenoemd. Dan kan ook een nieuw rooster van aftreden worden opgenomen.

5 Financieel overzicht

Tot slot van dit verslag het financiële overzicht over 2022 (bedragen ex BTW).

Omschrijving	Begroting 2022	Werkelijk 2022	Saldo 2022
Uitbesteding van onderzoeken	€ 53.200,--	€ 36.885,--	€ 16.315,--
Planning en begeleiding van de onderzoeken	€ 16.800,--	€ 7.196,--	€ 9.604,--
Contributie NVRR		€ 975,--	€ 975,-- -/-
Vergaderkosten		€ 1.193,--	€ 1.193,-- -/-
Totaal (overschot)	€ 70.000,--	€ 46.249,--	€ 23.751,--

Het overschot is teruggevloeid naar de algemene reserve van de gemeente.

Dit is een uitgave van de Rekenkamercommissie Westland.

Voor meer informatie over de inhoud van dit verslag of de Rekenkamercommissie Westland in het algemeen, kunt u contact op nemen met de secretaris van Rekenkamercommissie Westland, Kees de Weerd.

Griffie gemeente Westland,

Postbus 150, 2670 AD Naaldwijk.

T: 0174 – 673 076

F: 0174 – 673 031

E: CldWeerd@gemeentewestland.nl

I : www.gemeentewestland.nl